

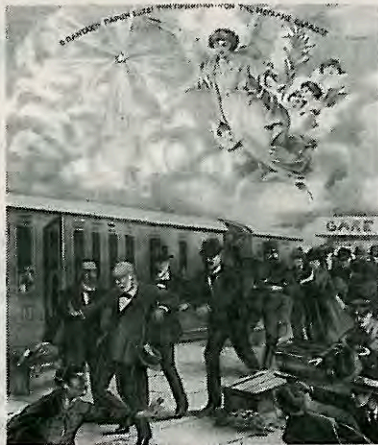
Ένα ενδιαφέρον βιβλίο του Michael Smith

Το Όραμα της Ιωνίας 1919-1922

Του ΠΑΝΗ ΜΟΥΤΟΓΙΑΝΗ

Το ιστορικό, ερευνητικό, λογοτεχνικό και καλλιτεχνικό ενδιαφέρον για τον χαμένο Ελληνισμό της Μικρασίας, δεν έχει χάσει ούτε στο ελάχιστο την έντασή του, που αποσκοπεί τόσο στην ανίχνευση και ανάδειξη των ιστορικών γεγονότων όσον και στη συντήρηση της γοητευτικής μνήμης του ακμάζοντος Ελληνισμού της Ιωνίας και στην μεταλαμπάδευσή της στις γενιές των επιγόνων. Έλληνες πεζογράφοι, καλλιτέχνες και ιστορικοί ασχολούνται ακόμη με το θέμα αυτό, που όσο το φέρνουν στην επιφάνεια τόσο ανθολογεί το μεγαλείο του, έστω και μέσα από τα ερείπια της φοβερότερης καταστροφής που υπέστη ο Ελληνισμός ως εθνότητα.

Όμως το ίδιο ενδιαφέρον για την περίοδο της Μικρασιατικής Κkataστροφής, εκδιδώνουν και οι ξένοι ιστορικοί ερευνητές της περιόδου, που με τα πολυάριθμα συγγράμματά τους και υπό την οπτική γωνία του καθενός, αναδεικνύουν ενδιαφέρουσες πτυχές του βίου των Ελλήνων και των συνθηκών που επέδρασαν στην δημιουργία και την κορύφωση του δράματος. Τέτοια είναι η περίπτωση του Άγγλου ιστορικού Michael Llewellyn Smith, που έχοντας σπουδάσει Κλασική Φιλολογία και Ιστορία στο New College της Οξφόρδης έχει ζήσει μεγάλο μέρος της ζωής του στην Ελλάδα, ως μέλος της Βρετανικής Διπλωματικής Υπηρεσίας. Το πρόσφατο βιβλίο του παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον, γιατί με απόλυτα εξακριβωμένα και

τεκμηριωμένα στοιχεία, δίδει τις αναγκαίες πληροφορίες για την κατάσταση του Μικρασιατικού Ελληνισμού, για να προχωρήσει κατόπιν στα επί μέρους θέματα που οδήγησαν στην καταστροφή. Ο τίτλος του βιβλίου είναι: "Το Όραμα της Ιωνίας. Η Ελλάδα στη Μικρά Ασία 1919-1922" (Έκδοση Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, Μετάφραση Λίνας Κάσδαγλη, Αθήνα 2004, σ.σ. 680). Το απόσπασμα από το μότο της έκδοσης, γραμμένο από τον Ουίστον Τσώρτσιλ στο βιβλίο του "The World Crisis: The Aftermath", μας εισάγει περιφραστικά στο κλίμα της εποχής. Γράφει "Όπως παλιά τους Έλληνες τους ενδιέφερε πάνω απ' όλα η πατρίδα και όπως παλιά, τη στιγμή της κρίσης, είχαν επικεφαλής έναν από τους πιο μεγάλους άνδρες της ιστορίας τους. Το αμοιβαίο παιχνίδι α-

νάμεσα στην αγάπη των Ελλήνων για την πολιτική και στην επιρροή που ασκούσε πάνω τους ο Βενιζέλος αποτελεί τη δράση του έργου. Το σκηνικό και ο φωτισμός είναι ο Μεγάλος Πόλεμος και το θέμα: "Πως η Ελλάδα κέρδισε την αυτοκρατορία των ονείρων της, ερήμην της, και πως την απέρριψεν όταν ξύπνησε".

Η εργασία αυτή του Μάικλ Σμιθ, αποτελεί την διδακτορική του διατριβή που υπέβαλε στην Οξφόρδη με τίτλο "The Greece occupation of Asia Minor 1919-1922". Το υλικό της διατριβής το μεγαλύτερο μέρος του είναι πρωτογενές και γι' αυτό ενδιαφέρον και κρίσιμο. Επικεντρώνει τη δραστηριότητα του Βενιζέλου, που οι βάσεις της πολιτικής του τέθηκαν πριν από τον Μεγάλο Πόλεμο, κατά τις μυστικές συνομιλίες του με τον Λούδ Τζώρτζ, τον Τσώρτσιλ και τον σερ Τζων Σταυρίδη στα τέλη του 1912 και τις αρχές του 1913. Αυτό που ελκυσσε τον Βενιζέλο και τον Λούδ Τζώρτζ ήταν η ιδέα μίας αγγλοελληνικής συνεννόησης, με την οποία η Ελλάδα ως ανερχόμενη δύναμη της ανατολικής Μεσογείου, θα γινόταν ο στυλοβάτης της βρετανικής πολιτικής στη θέση της καταρρέουσας Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Ως αντάλλαγμα η Ελλάδα θα είχε την διπλωματική και υλική υποστήριξη της Βρετανίας, που καθοριζόταν, αόριστα μιν, αλλά που ενδυνάμει ευελπιστούσε να είναι πολύ σηματική. Η Ελλάδα ως ναυτική χώρα είχε αναμφισβήτητα συμφέροντα στο Αιγαίο, ενώ η Βρετανία ήταν η μεγαλύτερη, τότε, ναυτική δύναμη στο κόσμο. Η προοπτική μιας αγγλοελληνικής συνεννόησης ήταν ε-

πομένως και απολύτως λογικό για την Ελλάδα.

Ο συγγραφέας αυτής της μελέτης αφού εξετάζει διεξοδικά τα προηγηθέντα γεγονότα, τον παγκόσμιο πόλεμο και τον Διχασμό, τη Συνδιάσκεψη Ειρήνης των Παρισίων όπου ο Βενιζέλος ως ίσος πρωτοστάτης στις αποφάσεις, την απόφαση και κατάληψη της Σμύρνης, την Συνδιάσκεψη του Λονδίνου, την καταστροφή και την Δίκη των Εξ, διαμορφώνει το συνολικό πλαίσιο της εξέλιξης των γεγονότων.

Τον Ιανουάριο του 1915, λίγο μετά την έναρξη του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου, η Βρετανία προσέφερε στην Ελλάδα οπμαντικά εδαφικά αντισταθμίματα στη Μικρά Ασία προκειμένου να μπει η Ελλάδα στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ. Η πρόταση αυτή υπήρξε αφετηρία μιας διαδοχικής γεγονότων που κατέληξε στην τραγωδία του 1922 με την καταστροφή της Ελληνικής Σμύρνης και τον ξεριζωμό του Μικρασιατικού Ελληνισμού.

Στο βιβλίο περιγράφεται η Κατοχή της Σμύρνης από τους Έλληνες και ο μικρασιατικός πόλεμος σε σχέση με την Ελληνική Μεγάλη Ιδέα και τις διαμάχες των Μεγάλων Δυνάμεων στη Μέση Ανατολή. Ικνυλατεί τις απαρχές του "Όραματος της Ιωνίας", του Ελευθέρου Βενιζέλου αλλά και της ιδέας που μοιράστηκε με τον Ντέιβιντ Λούδ Τζώρτζ για μία αγγλοελληνική συνεννόηση στην Ανατολική Μεσόγειο. Με την συναρπαστική αφήγηση του Μάικλ Σμιθ, ζωντανεύουν τα γεγονότα που διαμόρφωσαν την πολιτική και την κοινωνία της νεότερης Ελλάδας.

" Η ΘΕΣΣΑΛΙΑ " του Βοιογ 9/4/06